

emcdda.europa.eu

DROGY V EVROPĚ – FAKTA A ČÍSLA

*Výroční zpráva za rok 2006 o stavu drogové problematiky v Evropě
a Statistický věstník 2006*

Embargo: 11.00 SEČ - 23. 11. 2006

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) tímto předkládá výběr „Faktů a čísel“ ze své:

Výroční zprávy za rok 2006 o stavu drogové problematiky v Evropě
<http://annualreport.emcdda.europa.eu>

a

Statistického věstníku 2006
<http://stats06.emcdda.europa.eu>

Upozorňujeme, že tento text je pouze stručným průvodcem danou problematikou a že jeho využití se váže na příslušné části *výroční zprávy* a *statistického věstníku*, které přinášejí podrobnější informace a souvislosti, metodologické poznámky i upozornění.

Uvedené statistické údaje se vztahují k roku 2004 (nebo k poslednímu roku, za který byly k dispozici). Část informací představuje shrnutí zpráv jiných agentur a subjektů. Podrobné informace o zdrojích informací jsou k dispozici ve *výroční zprávě* a *statistickém věstníku*.

Podrobnější informace o mírách celoživotní prevalence a užití drog v posledním roce a měsíci podle jednotlivých zemí a typů drog jsou k dispozici v tabulkách GPS-1, GPS-3 a GPS-5 *Statistického věstníku 2006*.

Konopí

- Konopí je v celosvětovém měřítku z hlediska produkce a obchodování i nadále nejrozšířenější nezákonnou rostlinnou drogou. Z hlediska EU je drogou s nejvyšším počtem záchytů.
- Na základě předběžných údajů se na úrovni EU v roce 2004 zvýšil počet záchytů hašiše i rostlinného konopí (marihuany), celkový objem záchytů obou variant však ve většině zemí EU klesl (některé země ještě tyto údaje nepředložily).
- Během období 1999–2004 průměrná spotřebitelská cena hašiše i marihuany ve většině zemí EU poklesla.
- V roce 2004 se průměrný obsah THC v hašiši na úrovni prodeje spotřebiteli pohyboval v rozmezí od necelé 1 do 17 %, zatímco potence marihuany se pohybovala v rozpětí od 0,6 do 18 % (vyšší hodnoty se v celé EU týkají především rostlin konopí pěstovaných v uměle zlepšených podmínkách).
- Odhaduje se, že ze všech dospělých (ve věku 15–64 let) v EU, Bulharsku, Rumunsku a Norsku
 - alespoň jednou v životě (celoživotní užití) užilo konopí 65 milionů, tj. 20 % dospělých osob,
 - v posledním roce (užití v nedávné době) užilo konopí 22,5 milionu osob, tj. 7 % dospělých,
 - v posledním měsíci (současné užívání) užilo konopí 12 milionů osob, tj. 4 % dospělých,
 - každodenně či téměř každodenně (intenzivní užívání) užívají konopí 3 miliony osob, tj. přibližně 1 % dospělých.
- Zkušenost s užitím konopí hlásí v Evropě 2 až 31 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi), přičemž u většiny zemí se míra prevalence pohybuje v rozmezí 10–20 %.
- Užití konopí v posledním roce hlásí 1 až 11 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi), přičemž u většiny zemí se míra prevalence pohybuje v rozmezí 3–8 %.
- Užití konopí v posledním měsíci hlásí 0,5 až 8 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- Jako primární drogu hlásí konopí zhruba 15 % osob, které v Evropě kvůli problémům s drogami vyhledávají léčbu, a 27 % osob, které vyhledali léčbu v daném roce poprvé; v této souvislosti se jedná o druhou nejčastěji uváděnou drogu po heroinu.

Kokain

- Kokain je po konopí druhou nejčastěji nezákonně obchodovanou drogou na světě. Podle UNODC je zdaleka největším zdrojem nelegální koky na světě Kolumbie, za níž následují Peru a Bolívie. Celosvětová produkce kokainu v roce 2004 podle odhadů činila 687 tun.
- Většina kokainu zachyceného v Evropě pochází přímo z Jižní Ameriky (především z Kolumbie) nebo se do Evropy dostává přes Střední Ameriku a karibskou oblast. Významnými tranzitními místy pro kokain, který směřuje do Evropy, se však stávají také některé oblasti v Africe.
- V roce 2004 bylo v EU podle odhadů zachyceno 74 tun kokainu. Většina záchytů je hlášena ze západoevropských zemí. Přibližně polovina všech záchytů i objemu zadrženého v rámci EU za posledních 5 let připadá na Španělsko.
- Na základě předběžných údajů došlo v roce 2004 k poklesu zachyceného množství kokainu. Průměrná spotřebitelská cena kokainu ve většině zemí EU v období 1999–2004 klesla.
- Odhaduje se, že ze všech dospělých (15–64 let) v EU, Bulharsku, Rumunsku a Norsku
 - alespoň jednou v životě (celoživotní užití) užilo kokain 10 milionů osob, tj. 3 % dospělých,
 - v posledním roce (užití v nedávné době) užilo kokain 3,5 milionu osob, tj. 1 % dospělých,
 - v posledním měsíci (současné užívání) užilo kokain 1,5 milionů osob, tj. 0,5 % dospělých.
- Zkušenost s kokainem hlásí 0,4 až 6 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- Užití kokainu v posledním roce hlásí 0,1 až 3 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi), přičemž u většiny zemí se míra prevalence pohybuje v rozmezí 0,3–1,2 %.
- Užití kokainu v posledním měsíci hlásí 0 až 1 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- Kokain je po heroinu a konopí třetí nejčastější drogou uváděnou jako důvod k nastoupení léčby. Na žádostech o léčbu se podílí přibližně 8 %.
- Z nových klientů, kteří nastupují léčbu v souvislosti s užíváním kokainu v rámci EU, jich zhruba 80 % uvádí užívání kokainu v práškové formě a 20 % užívání cracku.

Amfetaminy: amfetamin a metamfetamin

- Produkce amfetaminu a obchodování s ním se nadále soustřeďuje do oblasti západní a střední Evropy, což však neplatí pro metamfetamin, jehož užívání a produkce je omezena jen na několik málo zemí.
- V Evropě se produkce metamfetaminu omezuje převážně na Českou republiku, kde se od poloviny 80. let 20. století nezákonně vyrábí pod místním názvem pervitin. V roce 2004 byla výroba metamfetaminu hlášena i ze Slovenska a Bulharska.
- Ze 6 tun amfetaminu zachyceného na celém světě v roce 2004 bylo 97 % zachyceno v Evropě, a to zejména v západní a střední Evropě a dále v jihovýchodní Evropě. Z 11 tun metamfetaminu zachyceného na celém světě v roce 2004 bylo přibližně 59 % zachyceno ve východní a jihovýchodní Asii a 37 % v Severní Americe.
- Na úrovni EU se počet záchytů amfetaminu i zachycené množství od roku 1999 zvyšuje.
- Odhaduje se, že ze všech dospělých (ve věku 15–64 let) v EU, Bulharsku, Rumunsku a Norsku
 - alespoň jednou v životě (celoživotní užití) užilo amfetamin 10 milionů osob, tj. 3 % dospělých,
 - v posledním roce (užití v nedávné době) užily amfetamin 2 miliony osob, tj. 0,6 % dospělých,
 - v posledním měsíci (současné užívání) užilo amfetamin 900 000 osob, tj. 0,3 % dospělých.
- Zkušenost s amfetaminem hlásí 0,1 až 6 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- Užití amfetaminu v posledním roce hlásí 0 až 1,4 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi), přičemž u většiny zemí se míra prevalence pohybuje v rozmezí 0,2–1,1 %.
- Užití amfetaminu v posledním měsíci hlásí 0 až 0,5 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).

Extáze

- Hlavním centrem produkce extáze zůstává Evropa, i když její výroba se v posledních letech šíří do dalších částí světa, zejména do Severní Ameriky a jižní a jihovýchodní Asie.
- Nezákonné obchodování s extází je výrazně soustředěno v západní Evropě, podobně jako její výroba se však v posledních letech rozšířilo po celém světě. Z 8,5 tun extáze zachycené v roce 2004 na celém světě bylo 50 % zachyceno v západní a střední Evropě, 23 % v Severní Americe a 16 % v Austrálii a Oceánii. V roce 2004 bylo v EU zachyceno 28,3 milionů tablet extáze. Počet záchytů extáze i zachycené množství roste.
- Během období 1999–2004 průměrná spotřebitelská cena extáze ve většině sledovaných zemích klesla.

EMBARGO do 23.11.2006 – 11.00 SEČ (bruselského času)

- Obecně obsahovala většina tablet prodaných v Evropě jako extáze MDMA nebo jinou podobnou látku (MDEA, MDA), přičemž tato látka byla obvykle jedinou psychoaktivní látkou přítomnou v tabletě.
- Odhaduje se, že ze všech dospělých (ve věku 15–64 let) v EU, Bulharsku, Rumunsku a Norsku
 - alespoň jednou v životě (celoživotní užití) užilo extázi 8,5 milionů osob, tj. 2,6 % dospělých,
 - v posledním roce (užití v nedávné době) užilo extázi 3 miliony osob, tj. 1 % dospělých,
 - v posledním měsíci (současné užívání) užilo extázi 1 milion osob, tj. 0,3 % dospělých.
- Zkušenost s extází hlásí 0,2 až 7 % dospělých v Evropě (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- Užití extáze v posledním roce hlásí 0 až 3,5 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi), přičemž u většiny zemí se míra prevalence pohybuje v rozmezí 0,3–1,5 %.
- Užití extáze v posledním měsíci hlásí 0 až 1 % dospělých (záleží na konkrétní zkoumané zemi).
- U mladší věkové skupiny (ve věku 15–24 let) se odhady užití extáze v posledním roce pohybují v rozmezí 0,3–12 %.
- Extáze je v Evropě jen zřídka uváděna jako důvod nástupu protidrogové léčby.

Halucinogeny

- Celoživotní prevalence užívání LSD u dospělých (ve věku 15–64 let) se pohybuje mezi 0,2 a 6 %, přičemž většina zemí hlásí hodnoty mezi 0,4 a 2 %.
- Z průzkumů provedených mezi studenty ve věku 15–16 let vyplývá, že odhady prevalence užívání halucinogenních hub v EU jsou výrazně nižší než v případě konopí, jsou však podobné hodnotám zaznamenaným u extáze. Celoživotní prevalence se u extáze i halucinogenních hub pohybuje v rozmezí od necelého 1 do 8 %, převážně se však pohybuje v rozmezí 1–3 %. Užívání halucinogenních hub má obvykle formu experimentu, pravidelné či dlouhodobější užívání je poměrně vzácné.
- Mezi studenty ve věku 15–16 let byla v Belgii, Německu a Francii celoživotní prevalence u halucinogenních hub vyšší než u extáze.

Heroin a problémové užívání drog

- Heroin užívaný v Evropě se vyrábí převážně v Afghánistánu, který zůstává největším dodavatelem nelegálního opia na světě. V roce 2005 pocházelo z této země 89 % celosvětové produkce nelegálního opia. Podle údajů UNODC bylo v roce 2004 v celosvětovém měřítku zachyceno 59,2 tun heroinu, z čehož 50 % v Asii a 40 % v Evropě.
- V roce 2004 vzrostl počet záchytů heroinu i množství zachycené drogy. Podíl Evropy na záchytech heroinu v celosvětovém měřítku narůstá, a to do značné míry v důsledku významnějších záchytů v zemích jihovýchodní Evropy, zejména v Turecku.
- Během období 1999–2004 průměrná spotřebitelská cena heroinu ve většině zemí EU poklesla.
- Obecně platí, že opiáty (zejména heroin) zůstávají hlavní drogou, kvůli níž klienti vyhledávají léčbu. Z celkového počtu žádostí o protidrogovou léčbu hlášených v roce 2004 byly opiáty hlavní drogou asi v 60 % případů. (Více informací naleznete v tabulkách TDI-2, TDI-19 a TDI-26 ve *Statistickém věstníku 2006*).
- Zatímco procento nových žádostí o léčbu kvůli heroinu během období 1999–2004 kleslo z více než 60 % na přibližně 40 %, počet žádostí o léčbu kvůli kokainu a konopí vzrostl.
- Z klientů vyhledávajících léčbu kvůli užívání heroinu je téměř polovina starší 30 let. Uživatelé opiátů obvykle stráví 3 až 7 let pravidelným užíváním drogy, než poprvé vyhledají léčbu. Z uživatelů opiátů, kteří poprvé podstupují léčbu, je méně než 7 % mladších 20 let.
- Na základě posledního přehledu dostupných údajů (2003) se odhaduje, že v Evropě je v současnosti poskytována substituční léčba více než půl milionu uživatelů opiátů.
- Nejčastěji předepisovaným lékem při léčbě závislosti na opiátech (převážně heroinu) v Evropě je metadon. Je podáván přibližně 80 % osob podrobujících se substituční léčbě. Přibližně 20 % klientů v současné době v rámci substituční léčby užívá buprenorfin, který je od poloviny 90. let stále populárnější farmakologickou volbou.
- Podle odhadů je dnes v EU zhruba 1,7 milionu problémových uživatelů drog (zejména uživatelů heroinu) a odhady prevalence problémového užívání opiátů na národní úrovni v období let 2000–2004 se pohybovaly v rozmezí od 1 do 8 případů na 1 000 obyvatel ve věku 15–64 let. (Více informací naleznete v tabulkách PDU-2 a PDU-3 ve *Statistickém věstníku 2006*).
- Podle posledních údajů dojde každoročně k téměř 7 000 náhlých úmrtí souvisejících s drogami, přičemž u 70 % z nich figurují opiáty. (Více informací naleznete v tabulkách DRD-1 a DRD-2 ve *Statistickém věstníku 2006*).